

Nr B 16

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående rätt för generalpoststyrelsen att upptaga tillfälliga lån för postsparbankens och postgirots rörelse.

I en den 17 oktober 1958 dagtecknad proposition, nr B 51, som hänvisats till bankoutskottets förberedande handläggning, har Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över kommunikationsärenden, föreslagit riksdagen att antaga vid propositionen fogade förslag till

- 1) förordning om ändrad lydelse av § 10 förordningen den 21 juni 1922 (nr 277) angående postsparbanken; samt
- 2) förordning om ändrad lydelse av 12 § förordningen den 11 juli 1924 (nr 378) angående postgirotörrelse.

Berörda författningsförslag är av följande lydelse:

Förslag

till

Förordning om ändrad lydelse av § 10 förordningen den 21 juni 1922 (nr 277) angående postsparbanken

Härigenom förordnas, att § 10 förordningen den 21 juni 1922 angående postsparbanken och överskriften till nämnda paragraf skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan anges.

(Gällande lydelse)

*Medlens fruktbar-
görande.*

(Föreslagen lydelse)

*Förvaltning av innestå-
ende medel och upp-
tagande av lån.*

§ 10.

I postsparbanken — — — — — Kungl. Maj:t bestämmas.

För att tillgodose tillfälligt penningbehov för postsparbanken äger generalpoststyrelsen begagna kredit i checkräkning hos riksbanken eller inländskt bankaktiebolag eller annorledes upptaga lån.

Denna förordning träder i kraft dagen efter den, då förordningen enligt därå meddelad uppgift utkommit från trycket i Svensk författningssamling.

Förslag
till
Förordning om ändrad lydelse av 12 § förordningen den 11 juli 1924
(nr 378) angående postgirorörelse

Härigenom förordnas, att 12 § förordningen den 11 juli 1924 angående postgirorörelse¹ skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan anges.

(Gällande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

12 §.

De i — — — — — Kungl. Maj:t bestämmas.

Av den å postgirorörelsen uppkommande vinst må enligt Kungl. Maj:ts bestämmande årligen högst hälften avsättas till en reservfond.

Närmare föreskrifter rörande fonden utfärdas av Kungl. Maj:t.

Av den å postgirorörelsen uppkommande vinst må enligt Kungl. Maj:ts bestämmande årligen högst hälften avsättas till en reservfond. Närmare föreskrifter rörande fonden utfärdas av Kungl. Maj:t.

För att tillgodose tillfälligt penningbehov för postgirorörelsen äger generalpoststyrelsen begagna kredit i checkräkning hos riksbanken eller inländskt bankaktiebolag eller annorledes upptaga lån.

Denna förordning träder i kraft dagen efter den, då förordningen enligt därå meddelad uppgift utkommit från trycket i Svensk författningssamling.

I skrivelse den 21 oktober 1957 till Kungl. Maj:t har *generalpoststyrelsen* framlagt förslag till nytt medelsplacersreglemente i syfte bl. a. att i vissa avseenden anpassa bestämmelserna för postsparbanken och postgirot till vad som numera gäller för affärsbanker, sparbanker och jordbrukskassorörelsen. Med föreliggande proposition blir den del av generalpoststyrelsens förslag, som avser rätt för styrelsen att upptaga lån för att tillgodose tillfälligt penningbehov för postsparbanken och postgirot, underställd riksdagens prövning.

Över generalpoststyrelsens förslag har, efter remiss, yttranden avgivits av *fullmäktige i riksbanken, fullmäktige i riksgäldskontoret, bank- och fondinspektionen, sparbanksinspektionen, statskontoret och riksräkenskapsverket.*

Beträffande innehållet i generalpoststyrelsens skrivelse och i de däröver avgivna remissyttrandena får utskottet hänvisa till propositionen.

¹ Senaste lydelse av 12 §, se SFS 1928:143.

Departementschefen har i ärendet anfört följande:

Den ifrågasatta rätten för generalpoststyrelsen att upptaga s. k. dagslån i riksbanken eller andra banker är av betydelse framför allt för postgiro-rörelsen, där mycket kraftiga tillfälliga variationer i kontomedelsbehållningen förekommer. Den kan emellertid under vissa omständigheter vara till nytta även för postsparbanken. Om de kassapåfrestningar, som uppstår vid tillfällena av mycket stora uttag av medel från postgiro- eller postsparbankskontona, kan mötas med tillfällig upplåning av medel från annat håll, kan likviditetsreserven av tillgodohavanden på check- och avistaräkning hos riksbanken resp. riksgäldskontoret hållas vid en genomsnittligt lägre nivå, varigenom i sin tur en bättre räntabilitet för bankrörelsen möjliggöres. Några av remissmyndigheterna har anfört vissa betänkligheter mot att ge generalpoststyrelsen sådana befogenheter. För min del anser jag rätten att upptaga lån vara ett så värdefullt komplement till postgirots och postsparbankens nuvarande medelsplaceringsbestämmelser, att jag trots de invändningar som framkommit vill förorda att generalpoststyrelsen erhåller befogenhet att därigenom tillgodose sina extraordinära likviditetsbehov. Jag tillstyrker därför, att styrelsen tillerkännes samma formella rätt härtill som enligt sparbankslagen gäller för sparbankerna.

Hur stor reserven av kassamedel och egna banktillgodohavanden från tid till annan skall vara blir i sista hand en avvägningsfråga, där hänsyn får tagas bl. a. till behovet av att stärka bankrörelsens ekonomi genom mera räntabla medelsplaceringar, omfattningen och frekvensen av toppbelastningarna i kassarörelsen, möjligheterna att utan större förluster övervinna kassapåfrestningar genom försäljning av värdehandlingar samt möjligheterna att på tillfredsställande villkor erhålla tillfälliga lån. Jag vill understrika de uttalanden, som från olika håll gjorts om att postsparbanken och postgirot bör upprätthålla en betryggande betalningsberedskap med egna medel för att möta sina normala likviditetsbehov. Några särskilda föreskrifter i detta hänseende anser jag däremot icke erforderliga. De allmänna riktlinjerna bör liksom hittills anges under medverkan av postsparbanksfullmäktige.

Vid ärendets remissbehandling har ifrågasatts, huruvida icke frågan om medgivande av här avsedda upplåningsrätt för generalpoststyrelsen vore av den art, att densamma borde underställas riksdagens prövning. För min del anser jag skäl tala för att så sker. De erforderliga bestämmelserna i ämnet — vilka synes böra avfattas i nära överensstämmelse med stadgandet i 25 § andra stycket andra punkten lagen om sparbanker — torde lämpligen få inflyta i förordningen angående postsparbanken och förordningen angående postgiro-rörelse.

Utskottet

De i förevarande proposition framlagda förslagen till ändring av förordningarna angående postsparbanken och postgirorörelsen innebär att generalpoststyrelsen även formellt ges samma befogenheter som sparbankerna att vid tillfälligt lånebehov begagna kredit i checkräkning hos riksbanken eller inländskt bankaktiebolag eller annorledes upptaga lån. Dylik upplåning vid tillfälliga behov får anses ingå som ett normalt led i all bankverksamhet och möjliggör en bättre förräntning av inlånade medel. Utskottet har därför i princip ingen invändning mot föreliggande förslag och får tillstyrka bifall till detsamma. Utskottet vill dock, i överensstämmelse med vad vid ärendets remissbehandling anförts av fullmäktige i riksgäldskontoret och av bank- och fondinspektionen, understryka angelägenheten av att den nu föreslagna rätten till upplåning vid sin tillämpning strikt begränsas till vad som erfordras för mötande av rent tillfälliga behov och till vad som är affärsmässigt betingat.

Åberopande det anförda hemställer utskottet sålunda,
att riksdagen må bifalla Kungl. Maj:ts förevarande proposition nr B 51.

Stockholm den 18 november 1958

På bankoutskottets vägnar:

K. G. EWERLÖF

Närvarande:

från första kammaren: herrar Ewerlöf, Boo, Fahlander, Schmidt, Domö, Krügel*, Stähle och Sundin;

från andra kammaren: herrar Sköldin, Regnéll, Löfgren, Eliasson i Sundborn, Persson i Appuna, fru Renström-Ingenäs*, herrar Setterberg och Bengtsson i Landskrona.

* Ej närvarande vid justeringen.